

Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – art. 22b i następane tj. Dz. U. 2023 poz. 1304
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 1606 z 2023)

Standardy zostały opracowane przez zespół w składzie: I. Adamczak, M. Czapracka, L. Huber, M. Skierecka, K. Wieczorowska,

Preambuła

Niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich stanowią wyraz troski i zobowiązania naszej Szkoły wobec najważniejszego dobra, jakim są małoletni. Przyjęcie niniejszych Standardów to nie tylko obowiązek prawny, ale także świadomy krok w kierunku tworzenia bezpiecznego i wspierającego środowiska dla naszych podopiecznych. Znajomość i praktyczne stosowanie Standardów to moralny i zawodowy obowiązek wszystkich pracowników i współpracowników Szkoły Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu, wynikający również z ogólnych przepisów prawa.

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

§ 1

Celem Standardów przyjętych w Szkole Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu jest:

1. Uświadomienie wszystkim podmiotom, które uczestniczą w życiu szkoły, jak istotne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Określenie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo małoletnich pod opieką placówki.
3. Określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie małoletnim bezpieczeństwa.
Określenie, a następnie podjęcie odpowiednich działań w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich lub bezpośredniego zagrożenia ich bezpieczeństwa.

§ 2

Wszyscy pracownicy szkoły kierują się jedną, główną zasadą - zawsze działają dla dobra małoletniego i z myślą o jego najlepszym interesie.

Wszystkie osoby wchodzące w skład personelu Szkoły Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu traktują małoletnich z szacunkiem zawsze biorą pod uwagę ich potrzeby. Wszyscy pracownicy, realizując te cele, działają zgodnie z prawem, wewnętrznymi przepisami szkoły oraz zgodnie z własnymi umiejętnościami i kompetencjami.

§ 3

Ilekróć w Standardach Ochrony Małoletnich jest mowa o:

1. Standardach [SOM] – należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich przyjęte w Szkole Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu.
2. Szkole - należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu (SP85).
3. Jednostce Samorządu Oświaty (JSO) – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu.
4. Pracodawcy – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu.
5. Małoletnim – należy przez to rozumieć każdą osobę, która nie jest pełnoletnia.
6. Personelu – wszystkie osoby fizyczne, pełnoletnie, które podejmują działania na rzecz małoletnich pozostających pod opieką szkoły, zatrudnione w SP 85 a także wolontariusze, praktykanci oraz osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilno – prawne o współpracy i inne o podobnym charakterze.
7. Pracownik – osoba, którą łączy stosunek pracy z SP 85.
8. Nauczycielach – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego szkoły.
9. Wychowawcy – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w SP 85.
10. Rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów małoletniego lub osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad małoletnim.

11. Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej nr 85 im. Kawalerów Maltańskich w Poznaniu lub osobę go zastępującą, sprawującą nadzór nad realizacją Standardów.
12. Radzie pedagogicznej – należy przez to rozumieć organ kolegialny szkoły w zakresie realizacji jej statutowych zadań dotyczących kształcenia, wychowania i opieki.
13. Radzie rodziców – należy przez to rozumieć Radę Rodziców SP 85.
14. Samorządzie uczniowskim – należy przez rozumieć samorząd uczniowski SP 85.
15. Krzywdzeniu małoletnich – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania wobec małoletnich przez osoby fizyczne, które narusza jego dobra. Szczególnymi formami krzywdzenia intencjonalnego wymagającymi dodatkowej ochrony małoletnich jest przemoc (fizyczna, psychiczna, wykorzystanie seksualne, zaniedbanie).
16. Zgodzie rodzica – zgoda co najmniej jednego z rodziców. W przypadku rozpoznania braku porozumienia między rodzicami małoletniego wymagana jest zgoda obojga rodziców lub skierowanie sprawy do sądu rodzinnego.
17. Osoba odpowiedzialna za Standardy – dyrektor SP 85 w Poznaniu lub osoba wyznaczona przez niego, koordynująca realizację Standardów.
18. Osoba odpowiedzialna za Internet – osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły sprawująca nadzór i koordynację działań w zakresie zabezpieczenia dostępu do Internetu.
19. Osoba Godna Zaufania - to pedagog/psycholog, czyli osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły do przyjmowania zgłoszeń w sprawach objętych Standardami bezpośrednio od małoletnich, personelu i innych osób oraz nadawanie sprawom dalszego biegu.
20. Osoba Zaufania - każda osoba pełnoletnia z personelu SP 85, której małoletni zgłosił osobiście naruszenie własnych dóbr.
21. Dane osobowe małoletniego – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich

§ 4

Obowiązek zapoznania się z czynnikami ryzyka i symptomami krzywdzenia małoletnich

1. Pracownicy szkoły mają wiedzę i w trakcie swojej pracy zwracają uwagę na czynniki mogące zagrażać małoletnim oraz na symptomy, które mogą wskazywać na możliwość krzywdzenia ich.
2. Przez czynniki ryzyka rozumie się takie wskaźniki, które mogą zwiększać ryzyko krzywdzenia małoletniego opisane w załączniku nr 1 do niniejszych Standardów.
Za symptomy krzywdzenia uważa się takie wskaźniki, które mogą wskazywać na krzywdzenie małoletniego określone w załączniku nr 2 do niniejszych Standardów.

§ 5

Rozpoznawanie czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich

1. Zrozumienie czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia małoletnich i umiejętne ich rozpoznawanie pomagają w:
 - 1) zidentyfikowaniu małoletnich bardziej narażonych na krzywdzenie;
 - 2) planowaniu działań profilaktycznych (zapobiegawczych) skierowanych do rodzin i samych małoletnich;
 - 3) przerwaniu krzywdzenia małoletnich.
2. Incydent naruszenia dobra małoletniego: sytuacja jednorazowa, w której dochodzi do naruszenia dobra małoletniego lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego.
3. Znaczenie incydentów naruszenia dobra małoletniego:
 - 1) rozpoznane pojedyncze incydenty naruszenia bezpieczeństwa małoletniego, szczególnie jeśli mają miejsce na terenie szkoły, wymagają natychmiastowej reakcji,
 - 2) jeżeli niosą dalsze skutki dla dobra małoletniego, mogą być rozpoznane jako symptom krzywdzenia, szczególnie gdy nie uda się zabezpieczyć dobra małoletniego i innych małoletnich lub im zapobiec.
4. Znaczenie symptomów i czynników ryzyka:
 - 1) rozpoznanie pojedynczych czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia wymagają reakcji;
 - 2) rozpoznanie ich nie oznacza jednoznacznego krzywdzenia małoletniego, nie powinno prowadzić również do automatycznego sformułowania podejrzenia krzywdzenia;
 - 3) gdy liczba tych czynników i symptomów rośnie lub jeden czynnik lub symptom się nasilają, konieczne jest dokładne obserwowanie małoletniego i/lub rodziny w celu możliwie niezwłocznego podjęcia decyzji o sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia.

§ 6

Postępowanie profilaktyczne

1. Reakcja na incydent naruszenia bezpieczeństwa małoletniego:
 - 1) każdy nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje niezwłoczne działania mające na celu doraźne zabezpieczenie dobra i bezpieczeństwa małoletniego i innych małoletnich w toku bieżącej pracy opiekuńczej, wychowawczej i dydaktycznej;
 - 2) jeżeli incydent ma dalsze konsekwencje lub skutki, szczególnie gdy nie uda się zabezpieczyć dobra małoletniego i innych małoletnich w wyniku reakcji, nauczyciel przy wsparciu personelu podejmuje dalsze działania, o których mówi się w punkcie 2 traktując ten incydent jako symptom krzywdzenia.
2. Jeżeli nauczyciel lub osoba z personelu szkoły rozpoznaje, czynniki ryzyka lub symptomy krzywdzenia małoletniego, powinien natychmiast zareagować, realizując poniższe kroki lub postępując zgodnie z odpowiednią do sytuacji procedurą interwencji określoną w dalszej części Standardów:
 - 1) działania doraźne: każdy nauczyciel przy wsparciu personelu podejmuje niezwłoczne działania mające na celu zabezpieczenie dobra i bezpieczeństwa małoletniego i innych małoletnich w toku bieżącej pracy opiekuńczej, wychowawczej i dydaktycznej oraz wyjaśnienie okoliczności zajścia;

- 2) informowanie osoby godnej zaufania i dyrektora: jeśli czynniki ryzyka oraz symptomy są zauważane przez nauczyciela, personel lub inną osobę dorosłą, informuje się o tym osobę godną zaufania (pedagoga/ psychologa) oraz wychowawcę, a w razie potrzeby - dyrektora, którzy podejmują dalsze działania;
- 3) monitorowanie sytuacji: Pracownicy regularnie sprawdzają sytuację i dobrostan małoletnich, u których widoczne są czynniki ryzyka lub symptomy krzywdzenia,
- 4) rozmowa profilaktyczna z rodzicami: Jeśli pracownicy szkoły zidentyfikują czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia, rozmawiają o tym z rodzicami, przekazując informacje o dostępnym wsparciu, takim jak pomoc psychologiczno - pedagogiczna czy materialna, i motywują do szukania pomocy, jeżeli zachodzi taka potrzeba,
- 5) sformułowanie podejrzenia krzywdzenia: w przypadku ponownego występowania incydentów naruszenia bezpieczeństwa małoletniego lub w sytuacji, gdy liczba czynników ryzyka i symptomów rośnie, możliwie niezwłocznie formułuje się podejrzenie krzywdzenia małoletniego zgodnie z procedurami omówionymi w dalszej części Standardów.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji w szkole

§ 7

Zasada działania dla dobra małoletniego

1. Nadrzędną zasadą, którą wszyscy nauczyciele i pracownicy muszą przestrzegać, jest podejmowanie działań z myślą o dobru małoletniego i w jego najlepszym interesie.
2. Nauczyciele oraz personel szkoły zobowiązani są utrzymywać profesjonalne relacje z małoletnimi mieszczące się w granicach powierzonych im zadań i pełnionej roli.

Każda reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego powinny być dostosowane do konkretnej sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe również wobec innych małoletnich. W sytuacjach budzących wątpliwości co do przyjętego sposobu postępowania należy sporządzić notatkę służbową.

§ 8

Sformułowanie zasad bezpiecznych relacji

Zasady bezpiecznej relacji dorosłych z małoletnimi: znajdują się w załączniku nr 3 do niniejszych Standardów.

Zasady bezpiecznej relacji między małoletnimi: są opisane w załączniku nr 4 do Standardów. Pracownicy i małoletni znają i stosują zasady bezpiecznych relacji opisane w załączniku nr 3 i nr 4 do niniejszych Standardów.

Rozdział 4

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§ 9

Rekrutacja pracowników

Rekrutacja pracowników w Szkole Podstawowej nr 85 jest prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, takimi jak karta nauczyciela, ustawa o pracownikach samorządowych, kodeks pracy, a także ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

§ 10

Zapewnienie odpowiednich kwalifikacji pracowników

Szkoła Podstawowa nr 85 dba o to, aby wszyscy zatrudniani, w tym osoby na umowę zlecenie, wolontariusze i praktykanci, posiadali odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi, nie stanowili dla nich zagrożenia oraz podzielali wartości SP 85 wyrażone w niniejszych Standardach.

§ 11

Prośba o referencje

1. Dyrektor SP 85 może poprosić kandydatów o dostarczenie referencji od poprzednich pracodawców lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
2. Kandydat ma prawo nie udzielić takich informacji, ale to nie powinno skutkować odmową zatrudnienia z tego powodu.

§ 12

Wymagania przed zatrudnieniem nauczyciela lub innej osoby przed dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi w szkole

1. W celu weryfikacji osoby zatrudnianej kandydat/kandydatka ma obowiązek podać następujące dane pozwalające zidentyfikować osobę zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia, tj, imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, pesel, nazwisko rodowe, imię ojca, imię matki.
2. Przed zatrudnieniem pracownika lub nawiązaniem z osobą innej formy współpracy skutkującej działaniem na terenie szkoły, dyrektor jest zobowiązany sprawdzić kandydata w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym) oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Sprawdzenie w rejestrze sprawców dokumentuje się wydrukiem informacji zwrotnej wygenerowanej z Rejestru, a figurowanie w Rejestrze wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata.
3. Pracodawca jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej lub od innej osoby (wolontariusza, praktykanta i innych) przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w szkole, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestęptw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

4. Kandydat/kandydatka składa oświadczenia o posiadaniu przez niego/nią pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych; o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.
5. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, przedkłada pracodawcy:
 - 1) informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów;
 - 2) jeżeli mieszkała w ciągu 20 lat w innych państwach niż Rzeczypospolita Polska - informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
6. Dopuszczalne jest przedłożenie przez kandydata pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia, że prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji o niekaralności i/lub nie prowadzi rejestru karnego oraz oświadczenia, że nie był w tym państwie prawomocnie skazany.
7. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się klauzulę o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
8. Oświadczenia, wydruki z rejestrów i zaświadczenia z KRK dołączane są do części A akt osobowych pracownika lub do dokumentacji wolontariusza/ praktykanta

Rozdział 5

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 13

Podejrzenie krzywdzenia małoletniego

1. Podejrzewane krzywdzenie małoletnich może przybierać różne formy, mieć skutki o różnym poziomie i obejmować różne sytuacje incydentalne lub powtarzające się w czasie. W standardach klasyfikujemy podejrzenia krzywdzenia małoletnich jako podejrzenia:
 - 1) przestępstwa przeciwko małoletniemu (na przykład wykorzystanie seksualne, nękanie, znęcanie się, pobicie);
 - 2) innych form krzywdzenia małoletniego, które nie są przestępstwem, takich jak krzyki, kary fizyczne, poniżanie, dyskryminacja, itp.,
 - 3) zaniedbanie podstawowych potrzeb życiowych małoletniego (na przykład związanych z jedzeniem, higieną czy zdrowiem, a także potrzeb emocjonalnych).
2. Zatajenie posiadanych informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego jest uznawane za formę krzywdzenia ze strony osoby zatajającej. Za zatajenie uznaje się również brak reakcji na zgłoszenie podjęte bezpośrednio od osoby małoletniej.

§ 14

Podstawowe zasady postępowania

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego interweniuujemy uwzględniając status osoby sprawcy (w tym: personel, nauczyciel, rodzice, inne osoby dorosłe, inny małoletni) oraz charakter krzywdzenia (jego powtarzalność, czas trwania oraz ciężar skutków).
2. Nieodłącznym elementem podjętej interwencji jest postępowanie profilaktyczne poprzedzające sformułowanie podejrzenia opisane w § 6.
3. W SP 85 wyznaczona zostaje Osoba Godna Zaufania (pedagog/psycholog szkolny), do której małoletni mogą zgłaszać naruszenie własnych dóbr (krzywdy) oraz która zbiera informacje o incydentach naruszenia dobra małoletnich, czynnikach ryzyka i symptomach krzywdzenia.
4. Jeśli rodzice zgłosili krzywdzenie, wychowawca lub Osoba Godna Zaufania wzywa ich na spotkanie wyjaśniające i sporządza notatkę z tego spotkania.
5. W SP 85 każdy nauczyciel lub osoba z personelu jest gotowa być dla małoletniego Osobą Zaufania, czyli przyjąć bezpośrednio od małoletniego zgłoszenie w dogodnej dla niego formie.
6. Małoletni zgłaszający podejrzenie krzywdzenia innego małoletniego lub swoje jest obejmowany szczególną ochroną.

§ 15

Postępowanie podstawowe w przypadku podejrzenia krzywdzenia

1. Nauczyciel bądź osoba z personelu, po sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tworzy niezwłocznie notatkę służbową i przekazuje informację Osobie Godnej Zaufania lub dyrektorowi szkoły.
2. Osoba z personelu, która podejmuje informację bezpośrednio od małoletniego o naruszeniu jego dóbr (krzywdzie) staje się Osobą Zaufania.
3. Osoba Zaufania informuje małoletniego, że zajmie się jego zgłoszeniem i upewnia się, że sporządzona i przekazywana dalej notatka służbowa zawiera wszystkie informacje uzyskane od małoletniego wraz z kontekstem ich uzyskania oraz dodatkowymi wyjaśnieniami.
4. Osoba Godna Zaufania zakłada kartę interwencji (Załącznik nr 10).

§ 16

Plan pomocy małoletniemu

1. Po wstępnym wyjaśnieniu podejrzenia krzywdzenia Osoba Godna Zaufania wzywa rodziców i informuje ich o podejrzeniu krzywdzenia, co stanowi pierwszy krok w tworzeniu planu pomocy małoletniemu.
2. Osoba Godna Zaufania, tworząc plan pomocy, współpracuje z osobami zaufania, wychowawcą czy innymi pracownikami szkoły.
3. Plan pomocy małoletniemu obejmuje:
 - 1) działania podejmowane w szkole dla zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia jako pierwszy krok planu;
 - 2) rozpoznanie potrzeb małoletniego w związku z zaistniałą sytuacją;
 - 3) formy wsparcia oferowane małoletniemu wraz z osobami mającymi je realizować;

- 4) jeśli potrzeba - propozycję skierowania małoletniego do specjalistycznej pomocy, w tym zewnętrznej.
4. Osoba Godna Zaufania wraz z pracownikami współpracującymi monitoruje realizację planu, informując dyrektora i rodziców.

§ 17

Zespół Interwencyjny

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych, dotyczących krzywdzenia małoletniego, dyrektor powołuje zespół interwencyjny, który sporządza plan pomocy małoletniemu opisany w §16.
2. W skład zespołu wchodzi: Osoba Godna Zaufania oraz Osoba Zaufania oraz inni pracownicy wskazani przez dyrektora, zgodnie z zaistniałą potrzebą.
3. Zespół bazuje na informacjach Osoby Godnej Zaufania i innych jego członków, sporządzając plan.
4. Jeśli rodzice zgłosili krzywdzenie, zespół wzywa ich na spotkanie wyjaśniające.
5. Zespół może zaproponować zdiagnozowanie sytuacji w zewnętrznej, bezstronnej instytucji.
6. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.

§ 18

Obowiązek natychmiastowego działania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dotkliwego w skutkach

1. Jeśli małoletni jest zagrożony krzywdzeniem dotkliwym w skutkach, w szczególności przemocą z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystaniem seksualnym lub zagrożone jest jego życie, niezwłocznie powinno się wezwać odpowiednie służby (np. policję, pogotowie ratunkowe pod numerem alarmowym 112, 997 lub 998).
2. Pracownik, który pierwszy zauważył zagrożenie, niezwłocznie, w tym z pomocą innych osób z personelu dokonuje poinformowania rodziców małoletniego oraz służb i wypełnia kartę interwencji.
3. Jeśli po wstępnym wyjaśnieniu podejrzewa się popełnienie przestępstwa (również o innym charakterze niż wymienione w ust. 1) dyrektor składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do policji lub prokuratury oraz wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
4. Dokładne informacje wraz z uzasadnieniem wezwania służb oraz zaangażowania instytucji są rejestrowane na karcie interwencji.
5. Dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji.

§ 19

Dokumentacja i tajemnica

1. W trakcie i po interwencji Osoba Godna Zaufania lub Zespół Interwencyjny uzupełnia kartę interwencji (załącznik nr 10).

2. Wszyscy pracownicy i osoby z informacjami o krzywdzeniu zobowiązani są do zachowania tajemnicy względem osób trzecich (w tym personelu niezaangażowanego w sprawę na żadnym jej etapie).
3. Do kart interwencji oraz dokumentów z tym związanych mają dostęp jedynie upoważnione przez dyrektora osoby wymienione enumeratywnie.

Rozdział 6

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą

§ 20

Podjęcie krzywdzenia przez osobę z personelu szkoły

1. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony (w tym na podstawie zgłoszenia rodziców lub małoletniego), przygotowuje notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi za pośrednictwem Osoby Godnej Zaufania (załącznik nr 11).
2. Jeżeli zgłoszenie podejrzewania dotyczy Osoby Godnej Zaufania, przekazanie informacji, o którym mowa w pkt. 1. kieruje się bezpośrednio do dyrektora szkoły.
3. Jeżeli zgłoszenie podejrzewania dotyczy dyrektora, przekazanie informacji o której mowa w pkt. 1, odbywa się w trybie rozpatrywania skarg i wniosków do Kuratorium Oświaty w Poznaniu.
4. Wyjaśnienia w sprawie zgłaszanej prowadzi Osoba Godna Zaufania przy wsparciu Osoby Zaufania za wiedzą i zgodą dyrektora lub dyrektor osobiście za wyłączeniem sytuacji opisanej w pkt. 3, gdy jest ono rozpatrywane przez Kuratorium Oświaty.

§ 21

Działania w przypadku krzywdzenia przez osobę z personelu

1. Jeżeli osoba z personelu szkoły jest podejrzewana o krzywdzenie małoletniego, dyrektor podejmuje samodzielnie lub przy wsparciu Osoby Godnej Zaufania, adekwatne do sytuacji kroki:
 - 1) natychmiast odsuwa osobę z personelu od wykonywania czynności z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy;
 - 2) podejmuje czynności wyjaśniające, w tym przynajmniej rozmawia z małoletnim i innymi z szacunkiem, starając się zrozumieć sytuację;
 - 3) przeprowadza dyscyplinującą rozmowę z osobą z personelu, przedstawiając możliwe konsekwencje łamania Standardów;
 - 4) ocenia, czy konieczne jest i postępuje adekwatnie z przepisami w zakresie:
 - a) podjęcia działań dyscyplinarnych wobec pracownika wynikających np. z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy,
 - b) zgłoszenia do policji lub prokuratury, jeżeli podejrzenie nosi znamiona uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa,
 - c) dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji i służb.
2. Osoba Godna Zaufania podejmuje, adekwatne do sytuacji kroki:
 - 1) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność;

- 2) tworzy plan pomocy małoletniemu samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami;
- 3) rozmawia z rodzicami, przedstawiając plan pomocy małoletniemu;
- 4) współpracuje z rodzicami i innymi nauczycielami w realizacji planu.

§ 22

Działania w przypadku krzywdzenia ze strony osoby dorosłej niebędącej personelem i rodzicem

1. Dyrektor ocenia, czy zasadne jest sformułowanie podejrzenia popełnienia przestępstwa i gdy ma to miejsce, zgłasza je do policji lub prokuratury (załącznik nr 8).
2. Osoba Godna Zaufania podejmuje, adekwatne do sytuacji kroki:
 - 1) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność;
 - 2) tworzy plan pomocy małoletniemu samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami;
 - 3) rozmawia z rodzicami, przedstawiając plan pomocy małoletniemu;
 - 4) współpracuje z rodzicami i innymi nauczycielami w realizacji planu.

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub osobę najbliższą

§ 23

Podejrzenie krzywdzenia przez rodziców

1. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony przez rodziców, tworzy notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi za pośrednictwem Osoby Godnej Zaufania.
2. Jeśli zgłoszenie krzywdzenia pochodzi od małoletniego, pracownik szkoły wysłuchuje go, zapisując notatkę służbową (załącznik nr 11) i informując o tym Osobę Godną Zaufania.

§ 24

Działania w przypadku krzywdzenia ze strony osób najbliższych

1. Jeśli rodzice są podejrzani o krzywdzenie małoletniego, prowadzi się z nimi czynności profilaktyczne opisane w Rozdziale 2 § 6.
2. Po wyczerpaniu czynności opisanych w Rozdziale 2 § 6 lub w sytuacji, gdy o krzywdzenie jest podejrzewana inna niż rodzic osoba spokrewniona lub najbliższa, tj. po sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia, dyrektor samodzielnie lub wspólnie z Osobą Godną Zaufania lub z zespołem interwencyjnym podejmuje, następujące i adekwatne do sytuacji działania:
 - 1) niezwłocznie zabezpiecza dobro małoletniego w ramach posiadanych środków i możliwości do czasu wyjaśnienia sprawy;
 - 2) podejmuje się czynności wyjaśniające, w tym przynajmniej rozmawia z małoletnim i innym członkiem rodziny niepodejrzewanym o krzywdzenie małoletniego okazując rozmówcom szacunek i starając się zrozumieć sytuację;

- 3) następnie dyrektor, po konsultacji z pracownikami zaangażowanymi w sprawę, ocenia konieczność dalszych działań i postępuje samodzielnie lub z pomocą Osoby Godnej Zaufania, adekwatnie z przepisami prawa, przynajmniej jedną z poniższych ścieżek:
 - a) przeprowadza dyscyplinującą rozmowę z rodzicami, przedstawiając możliwe konsekwencje łamania Standardów, odnotowując ich współpracę w rozmowie i podejmowaniu działań naprawczych,
 - b) zgłasza zaniedbanie lub przemoc ze strony rodziców, które kieruje się do lokalnego ośrodka pomocy społecznej z adnotacją o potrzebie pomocy rodzinie lub poprzez wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”,
 - c) zgłasza wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, szczególnie w sytuacji zagrożenia dobra małoletniego,
 - d) zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa do prokuratury lub na policję, szczególnie dopilnowując tego obowiązku w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.
3. Dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji i służb.

§ 25

Diagnoza sytuacji i plan pomocy małoletniemu

1. Osoba Godna Zaufania podejmuje, adekwatnie do sytuacji kroki:
 - 1) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność;
 - 2) tworzy plan pomocy małoletniemu samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami;
 - 3) informuje rodziców oraz opiekunów małoletniego nie będących sprawcami krzywdzenia o działaniach podejmowanych;
 - 4) współpracuje z opiekunami i innymi nauczycielami w realizacji planu.
2. W przypadku jednorazowej przemocy fizycznej lub psychicznej, gdy rodzice nie współpracują, dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego (załącznik nr 9).
3. Osoba Godna Zaufania informuje dyrektora o swoich działaniach, monitorując sytuację małoletniego i organizując wsparcie.

Rozdział 8

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rówieśników

§ 26

Krzywdzenie małoletniego przez innych małoletnich w placówce

1. Jeśli pracownik podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony przez innych małoletnich na terenie szkoły, przygotowuje notatkę służbową i przekazuje informację wychowawcy.
2. Jeśli zgłoszenie pochodzi od małoletniego, pracownik szkoły wysłuchuje go bez obecności innych osób małoletnich, sporządza notatkę służbową i powiadamia wychowawcę.

3. Wychowawca informuje Osobę Godną Zaufania, która w jego obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną i uczniami podejrzanymi.
4. Osoba Godna Zaufania wraz z wychowawcą opracowują plan pomocy małoletniemu, oddzielnie dla sprawcy/ów i poszkodowanego.
5. Wychowawca monitoruje sytuację małoletniego we współpracy z Osobą Godną Zaufania i rodzicami/opiekunami.

§ 27

Rozmowy w sprawie krzywdzenia w placówce

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innych małoletnich na terenie szkoły (np. na zajęciach), należy przeprowadzić osobno rozmowę wyjaśniającą z małoletnim podejrzanym i jego rodzicami, a także rozmowę z małoletnim krzywdzonym i jego rodzicami. Ustalenia są spisywane na (załącznik nr 10). Oddzielne karty zakłada się dla małoletniego krzywdzącego i krzywdzonego.
2. W trakcie rozmów należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie sam nie jest krzywdzony przez inne osoby. W przypadku potwierdzenia, należy zastosować odpowiednie procedury zawarte w Standardach.
3. Rozmowa wspólna może odbyć się jako jeden z punktów planów pomocy małoletnim po zaakceptowaniu takiego rozwiązania przez wszystkie zainteresowane strony.

§ 28

Jednorazowa krzywda spowodowana przez małoletniego w szkole

1. Jeśli małoletni doświadcza jednorazowej i jednocześnie dotkliwej krzywdy, w szczególności o charakterze przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej, dyrektor składa wnioski do sądu rodzinnego o wszczęcie postępowania w sprawie o demoralizację (w przypadku, gdy sprawcą jest małoletni w wieku co najmniej 10 lat).
2. W przypadku sytuacji jednorazowej krzywdy, w tym dotkliwej, gdy sprawcą jest osoba poniżej 10 roku życia stosuje się postępowanie wskazane w Rozdziale 2 § 5 traktując ten incydent jako symptom krzywdzenia małoletniego sprawcy.
3. We współpracy z rodzicami małoletniego opracowuje się plan pomocy.
4. W planie pomocy dla małoletniego podejrzanego należy uwzględnić działania nakierowane na zmianę jego niepożądanych i problemowych zachowań.

§ 29

Krzywdzenie poza terenem szkoły

Jeśli małoletni krzywdzący nie uczęszcza do SP 85, również gdy krzywda nastąpiła poza terenem szkoły, organizuje się rozmowy z małoletnim krzywdzonym, ewentualnymi innymi świadkami i rodzicami małoletniego krzywdzonego, informując o dostępnych formach wsparcia. W uzasadnionych przypadkach dyrektor podejmuje dalsze kroki prawne.

§ 30

Małoletni podejrzany o popełnienie czynu karalnego

Jeśli małoletni podejrzany o krzywdzenie ma 13-17 lat i jego zachowanie jest czynem karalnym, należy poinformować sąd rodzinny o możliwości popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

§ 31

Małoletni podejrzany o przestępstwo po 17 roku życia

Jeśli małoletni podejrzany o krzywdzenie ma powyżej 17 lat i jego zachowanie stanowi przestępstwo, należy poinformować miejscową jednostkę prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego.

Rozdział 9

Zasady ochrony wizerunku małoletniego

§ 32

Ochrona danych osobowych małoletnich w placówce

1. Szkoła Podstawowa nr 85 dba o to, aby chronić dane osobowe małoletnich zgodnie z prawem.
2. W kwestiach związanych z wizerunkiem małoletnich, szkoła postępuje odpowiedzialnie i ostrożnie, dbając o to, jak są utrwalane, przetwarzane, używane i publikowane zdjęcia małoletnich.
3. Zasady dotyczące ochrony wizerunku małoletniego w szkole są szczegółowo uregulowane w załączniku nr 5.

Rozdział 10.

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 33

Bezpieczeństwo małoletnich w Internecie

1. SP 85, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, podejmuje środki ostrożności, aby zabezpieczyć ich przed treściami, które mogą być szkodliwe dla ich właściwego rozwoju.
2. SP 85 jest odpowiedzialna za monitorowanie sieci w celu identyfikacji potencjalnych nadużyć, a także za korzystanie z oprogramowania zabezpieczającego zgodnego z obowiązującymi standardami bezpieczeństwa.
3. SP 85, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

§ 34

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

1. Na terenie szkoły małoletni korzystają z urządzeń elektronicznych i dostępu do Internetu pod opieką, nadzorem oraz za zgodą nauczycieli:
 - 1) w pracowni komputerowej, bibliotece, świetlicy szkolnej - z komputerów stacjonarnych podłączonych do sieci;
 - 2) podczas zajęć - z urządzeń przenośnych (w tym dozwolone wykorzystanie własnych telefonów komórkowych), za pomocą sieci wi-fi placówki, po podaniu hasła przez nauczyciela.
2. Uczniowi nie wolno korzystać w szkole z telefonu i sieci poza zajęciami oraz podczas przerw międzylekcyjnych, kiedy nie wykorzystuje telefonu w celach edukacyjnych, pod nadzorem nauczyciela.
3. Za bezpieczeństwo małoletnich wykorzystujących samowolnie sieć inną niż sieć szkolną, w tym za zainstalowanie oprogramowania zabezpieczającego w telefonach małoletnich, odpowiadają ich rodzice/ opiekunowie.
4. W przypadku użytkowania sprzętu z dostępem do Internetu pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych i czuwania nad bezpiecznym korzystaniem z sieci podczas zajęć.

§ 35

Bezpieczeństwo sieci internetowej

1. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za instalowanie i aktualizowanie przynajmniej raz w miesiącu programów antywirusowych i zapór sieciowych w celu ochrony systemów przed atakami złośliwego oprogramowania i blokowania na komputerach szkolnych dostępnych dla uczniów w sali informatycznej i w bibliotece materiałów szkodliwych, niedostosowanych do wieku.
2. Dyrektor szkoły z pomocą nauczycieli w miarę możliwości organizuje regularne zajęcia profilaktyczne w przyjętej formie dla małoletnich, dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. Szkoła w miarę możliwości zapewnia stały dostęp do edukacyjnych materiałów dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 36

Reakcja na niebezpieczne treści

1. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści w komputerach szkolnych, administrator sieci stara się ustalić, kto korzystał z urządzenia w czasie ich wprowadzenia, a swoje ustalenia przekazuje dyrektorowi, który organizuje dla dziecka rozmowę z Osobą Godną Zaufania. Jednocześnie o zdarzeniu informuje się rodziców.
2. Osoba Godna Zaufania rozmawia z małoletnim na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli podczas rozmowy ujawni się, że małoletni jest krzywdzony, podejmuje się działania opisane w Standardach.

§ 37

Reakcja na cyberprzemoc:

1. Uczeń, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp. ze strony członków społeczności szkolnej przy użyciu technologii cyfrowych) powinien zgłosić sytuację do wychowawcy klasy lub Osobie Godnej Zaufania (pedagog/psycholog szkolny).
2. Przedstawiciel personelu, do którego dotarła informacja, próbuje ustalić okoliczności zdarzenia, zebrać dowody w postaci zrzutów ekranu, wiadomości, komentarzy, zdjęć, adresów stron internetowych. Zebrane materiały przekazywane są osobie wskazanej ust. 1, która sporządza kartę przebiegu interwencji.
3. O zdarzeniu poinformowani zostają rodzice ofiary, którzy wspólnie z administratorem sieci i pedagogiem/psychologiem ustalają, czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania i czy odpowiedzialnym za zgłoszenie będzie rodzic czy szkoła.
4. Pedagog/ psycholog szkolny udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej ofierze, ustalając kolejne etapy postępowania szkoły.
5. Jeśli sprawcą cyberprzemocy jest uczeń szkoły, pedagog lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę, w wyniku której ustali, czy istnieją przesłanki do zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego lub Policji (przestępstwa ścigane z urzędu), czy wystarczające będzie zastosowanie kar statutowych/ środków oddziaływania wychowawczego.

Rozdział 11

Monitoring stosowania Standardów

§ 38

Odpowiedzialność za Standardy Ochrony Małoletnich:

1. Dyrektor szkoły jako organ zarządzający jest odpowiedzialny za:
 - 1) wdrażanie standardów;
 - 2) nadzór nad wdrażaniem i realizowaniem standardów.
2. Osoba/ zespół odpowiedzialny za Standardy, wyznaczony przez dyrektora:
 - 1) odpowiada za przygotowanie pracowników do przestrzegania Standardów poprzez organizację wewnętrznych szkoleń, w których pracownicy uczestniczą i potwierdzają swój udział; w tym dla nowych pracowników;
 - 2) monitorowanie realizacji Standardów; w tym ewentualne badania ankietowe lub inne formy zbierania danych (minimum raz na 12 miesięcy wśród pracowników, rodziców i małoletnich),
 - 3) odpowiada za przygotowanie sprawozdania z monitoringu obejmującego przebieg realizacji działań wypisanych w 1) i 2).
3. Osoba Godna Zaufania odpowiada za monitorowanie spraw zgłoszonych i podejmowanych w ich ramach reakcji oraz działań, w tym poprzez prowadzenie rejestru zgłoszeń na podstawie kart interwencji.
4. Cała społeczność SP 85 jest odpowiedzialna za przestrzeganie standardów oraz ewentualne proponowanie zmian do nich.

§ 39

Konsultacje w ramach monitoringu

1. W trakcie monitoringu standardów ochrony małoletnich dyrektor, osoba/zespół odpowiedzialny za standardy oraz Osoba Godna Zaufania konsultują się z rodzicami i małoletnimi podczas spotkań.
2. Zmiany w standardach wprowadza dyrektor po dalszych konsultacjach z wszystkimi organami szkoły, informując o nich pracowników, małoletnich i rodziców.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 40

Wprowadzenie Standardów

1. Standardy zaczynają obowiązywać w Szkole Podstawowej nr 85 w Poznaniu od 27 maja 2024 roku.
2. Informacja o standardach i ich obowiązywaniu jest upowszechniana w szkole w sposób dostępny dla personelu, małoletnich i ich rodziców, poprzez wywieszenie ich na tablicy ogłoszeń dla pracowników, przesłanie tekstu drogą elektroniczną (do kont pracowników i rodziców w dzienniku elektronicznym) a także poprzez umieszczenie na stronie internetowej oraz na ogólnodostępnej tablicy ogłoszeń w formie skróconej, dostosowanej dla małoletnich.
3. Zasady zawarte w Standardach obowiązują wszystkich pracowników SP 85 w Poznaniu, włącznie z wolontariuszami, stażystami, praktykantami i innymi osobami, które mają kontakt z małoletnimi w szkole, a zapoznanie z ich treścią i potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. Każdy członek personelu musi wyrazić w formie oświadczenia gotowość do bycia Osobą Zaufania i podjęcia odpowiednich działań w przypadku powzięcia zgłoszenia krzywdzenia bezpośrednio od małoletniego.

Rozdział 13

Wzory dokumentów w ramach Standardów Ochrony Małoletnich (w formie załączników)

Załącznik nr 1

- Czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego;

Załącznik nr 2

- Symptomy krzywdzenia małoletniego;

Załącznik nr 3

- Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi;

Załącznik nr 4

- Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnimi;

Załącznik nr 5

- Zasady ochrony wizerunku małoletniego;

Załącznik nr 6

- Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet

Załącznik nr 7

- Procedury interwencji i osoby odpowiedzialne;

Załącznik nr 8

- Składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego

Załącznik nr 9

- Wnioskowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego;

Załącznik nr 10

- Wzór Karty Interwencji;

Załącznik nr 11

- Wzór Notatki Służbowej;

Załącznik nr 12

- Model zbierania i dokumentowania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego;

Załącznik nr 13

- Zasady przeglądu i aktualizacji standardów;

Załącznik nr 14

- Wykaz osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania standardów ochrony małoletnich;

Załącznik nr 15

- Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

Załącznik nr 1

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Przez czynniki ryzyka rozumie się takie wskaźniki (sytuacje, wydarzenia, cechy podmiotowe małoletniego, innych osób lub środowiska oraz inne zjawiska), które identyfikuje się jako zwiększające ryzyko krzywdzenia małoletniego.

Choć małoletni nigdy nie jest winny doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą narażać je na doświadczanie krzywdzenia w relacji z innymi (rodziną, rówieśnikami, innymi dorosłymi) lub zwiększać ryzyko doznania takiej krzywdy.

Wiele z czynników ryzyka krzywdzenia związane jest z osobami najbliższymi. Przy identyfikacji ryzyka warto się powstrzymać od oceny moralnej i przypisywania odpowiedzialności rodzicom. Zdecydowana większość dorosłych, którzy mają pod opieką swoje dzieci, jest świadoma problemów i robi co w ich mocy, by ochronić dzieci przed ich skutkami.

Czynniki ryzyka występujące w sytuacji małoletniego powinny wskazywać nam, że warto zwrócić na niego szczególną i stałą uwagę. Warto monitorować w sposób stały jego funkcjonowanie pod kątem jego dobrostanu i czy nie jest ono zakłócanie przez krzywdzenie.

Wyodrębnić można co najmniej trzy ważne grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na ryzyko pojawienia się krzywdzenia.

Czynniki ryzyka:

I. CZYNNIKI ZWIĄZANE Z MAŁOLETNIM

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none">• przedwczesny poród,• poród bez pomocy medycznej,• niska waga urodzeniowa,• poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej,• krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami	Początek życia małoletniego, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami, mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia. Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców i wpływają na dalszy rozwój dziecka.
<ul style="list-style-type: none">• długotrwały płacz	Nadmierna płaczliwość małoletniego budzi bezradność, poczucie winy rodzica; stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec małoletniego czy jego odrzucenie.
<ul style="list-style-type: none">• wiek małoletniego	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia może być określony wiek małoletniego. W rozwoju małoletniego występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodsze dzieci (do 3 r.ż.) są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Małoletni w tym wieku mają mniejszą

	<p>zdolność dostosowania się do oczekiwań dorosłych, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie krzywdy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania małoletni jest bardziej narażony na ryzyko wykorzystywania seksualnego.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • przewlekłe choroby, • niepełnosprawność intelektualna, • niepełnosprawność ruchowa 	<p>Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna małoletniego, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia krzywdzenia fizycznego oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia dziecka powodując jego większą zależność od innych. Bez odpowiedniego wsparcia małoletni i jego rodzina są istotnie bardziej narażeni na wystąpienie trudnych sytuacji i frustracji. Mechanizmy te mogą prowadzić do krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia małoletniego, biernego zaniedbywania lub nawet czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby małoletniego może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania małoletniemu wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • choroby psychiczne 	<p>Wystąpienie u małoletniego zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.</p>

II. CZYNNIKI RODZINNE (czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków).

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none"> • Nieobecność rodziców. 	<p>Ryzyko wystąpienia krzywdzenia małoletniego wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia małoletnich, bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez małoletniego bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Autorytarny styl rodzicielstwa, • doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie, • kondycja psychiczna rodziców. 	<p>Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec małoletniego związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec małoletnich i wejście w rolę sprawcy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienia, • inne zaburzenia psychiczne rodzica, • konflikty, • kryzysy. 	<p>Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez małoletnich krzywdzenia. Agresji lub innym formom krzywdzenia w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Samotne rodzicielstwo, • obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie. 	<p>Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić małoletniemu, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z małoletnim. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z małoletnim osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rodzina zastępcza, • rodzina adopcyjna. 	<p>Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność małoletniego w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący małoletni pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej małoletniego. Odrzucenie, skrajna przemoc, których małoletni mógł doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucony małoletni postrzega siebie jako niegodnego miłości, mało ważnego i zasługującego na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy małoletniego i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.</p>

III. CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM:

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none">Izolacja społeczna.	Do tej grupy zalicza się głównie izolację społeczną, rozumianą jako ubogie kontakty małoletniego i jego rodziny z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
<ul style="list-style-type: none">Ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny.	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia małoletniego niosą: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i małoletniemu.
<ul style="list-style-type: none">Przemoc i patologia.	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia małoletniego są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

Załącznik nr 2

SYMPTOMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Za symptomy krzywdzenia się uważa się takie wskaźniki (przede wszystkim stany, ale również sytuacje, wydarzenia, cechy podmiotowe małoletniego, innych osób lub środowiska), które identyfikuje się jako możliwe oznaki lub skutki krzywdzenia.

Choć niektóre oznaki lub skutki mogą się wydawać jednoznacznym następstwem krzywdzenia, nie zawsze tak być musi. Pewnym jest, że poważne i silnie wskazujące na krzywdzenie symptomy powinny być niezwłocznie wyjaśniane (przede wszystkim co do kontekstu ich pojawienia się).

Rozważenie możliwości krzywdzenia oznacza, że krzywdzenie stanowi jedno z możliwych wyjaśnień niepokojących. W takiej sytuacji konieczna jest dalsza ocena sytuacji - należy w miarę możliwości wykluczyć inne wyjaśnienia danego symptomu.

Symptomy krzywdzenia małoletnich można podzielić na kilka kategorii:

1. „Symptomy fizyczne”: ślady na ciele małoletniego, siniaki, otarcia, złamania, odparzenia, ślady duszenia.
2. „Symptomy emocjonalne”: trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji, nagła i silna ekspresja emocji, negatywny obraz siebie, silny strach, okazywanie agresji.
3. „Symptomy poznawcze”: spadek wyników w nauce, niewystępujące wcześniej problemy z koncentracją i pamięcią, trudności w rozwiązywaniu problemów.
4. „Symptomy behawioralne”: problemy z podporządkowaniem się regułom, wycofanie, nieufność, agresywne zachowania.
5. „Objawy molestowania seksualnego”: ból, zaburzenia układu pokarmowego i moczowego, reakcje psychiczne, wycofanie, poczucie wstydu.

Ważne jest, aby nauczyciele byli wrażliwi na zmiany w zachowaniu uczniów, obserwowali je uważnie i rejestrowali niepokojące ich symptomy mogące świadczyć o krzywdzeniu małoletnich.

Załącznik nr 3

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW Z MAŁOLETNIM

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie krzywdzenia małoletnich w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, praktykantów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

Relacje personelu z dziećmi

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

Zachowania pozytywne

1. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwości i szacunek.
2. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. W komunikacji z małoletnim staraj się, by Twoja twarz była na poziomie twarzy małoletniego.
4. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać reakcji/pomocy.
5. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktuj je równo (bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd).
6. Nie faworyzuj, a przynajmniej unikaj faworyzowania.
7. Szanuj prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli musisz odstąpić od tej zasady wyjaśnij to (np. aby chronić małoletniego odstępujesz od zasady poufności).
8. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
9. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
10. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
11. Zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
12. Pamiętaj, że w sytuacjach, które tego wymagają, należy podejmować bezpieczny kontakt fizyczny z małoletnim.
13. Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym

momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.

14. Zatem można w zależności o wieku, sytuacji, innych czynników wykonywać czynności pielęgnacyjne, higieniczne, pomagania małoletniemu w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety, powstrzymanie małoletniego od zrobienia sobie lub innym krzywdy. Brak pomocy małoletniemu, który nie może poradzić sobie sam np. z czynnością higieniczną może stanowić naruszenie jego godności.
15. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

Zachowania negatywne

1. Nie wolno Ci zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno Ci krzywić na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego lub innych małoletnich.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizycznej małoletniego.
4. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych, intymnych lub seksualnych (seksualne/nawiązujące do seksu żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę). Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj, ale w taki sposób, by zachować godność osób zainteresowanych.
5. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletniego, jeśli Dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/przedstawicieli ustawowych. Nie dotyczy to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie, gdy wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół większej całości takiej jak zgromadzenie, impreza itd. [zgodnie z art. 81 ust 2 pkt 2 ustawy Prawo autorskie].
6. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym Dyrekcję, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
7. Nie wolno Ci kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji i media (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy).
8. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w ich obecności.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym Dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach.

10. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) zachowuj poufność wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców oraz opiekunów.
11. Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani ich rodziców. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków przyjętych tradycyjnie przy tego typu okolicznościach.
12. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
13. Nie podejmuj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z małoletnim. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie. Zatem można w zależności o wieku, sytuacji, innych czynników wykonywać czynności pielęgnacyjne, higieniczne, pomagania małoletniemu w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety, powstrzymanie małoletniego od zrobienia sobie lub innym krzywdy. Brak pomocy małoletniemu, które nie może poradzić sobie samo np. z czynnością higieniczną może stanowić naruszenie jego godności. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
14. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
15. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
16. Nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
17. Nie wolno Ci angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
18. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
19. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym Dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach
20. Bezpieczeństwo online:
 - 1) Bądź świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania Twojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także Twoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron.
 - 2) W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona na terenie instytucji.

Załącznik nr 4

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI POMIĘDZY MAŁOLETNIAMI

Podstawowe zasady.

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani seksualną, ani psychiczną, ani słowną, ani cyberprzemoc. Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

Zachowania pozytywne

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchaj innych, gdy mówią.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby albo sprawiają jej przykrość, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
5. Stosuj słowo „STOP”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
6. Jeśli pojawi się między Tobą a kolegą/koleżanką, spróbuj go rozwiązać stosując komunikat JA - przykład 5 kroków:
 - 1) wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy,
 - 2) powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz. (komunikaty JA),
 - 3) słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś,
 - 4) upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć,
 - 5) wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.
7. Jeśli nie uda się nam rozwiązać konfliktu, pamiętamy, że zawsze możemy zwrócić się o pomoc do wychowawcy.
8. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
9. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
10. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
11. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Zachowania negatywne

1. Nie wolno Ci krzyżyć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści, wulgaryzmów ani tzw. hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.

8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub postąp zgodnie z procedurą interwencji.

Załącznik nr 5

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU MAŁOLETNIEGO

1. Zgoda na utrwalanie wizerunku:
 - 1) Zanim zrobimy i opublikujemy zdjęcie/nagranie małoletniego, musimy posiadać pisemną zgodę rodziców i małoletniego.
 - 2) Wyjaśniamy cel użycia zdjęć/nagrań, zasady przechowywania i potencjalne ryzyko związane z publikacją online.
2. Ograniczenia w publikacji:
 - 1) Unikamy identyfikujących informacji na zdjęciach/nagraniach, używając tylko imienia małoletniego.
 - 2) Nie ujawniamy informacji wrażliwych o małoletnim i unikamy ujawniania informacji o małoletnim co do zasady.
 - 3) Zdjęcia/nagrania powinny przedstawiać małoletnich w pełni ubranych i w pozytywnych sytuacjach.
 - 4) Zarejestrowane obrazy koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i co do zasady przedstawiać grupy małoletnich a nie poszczególne osoby.
3. Rezygnacja z publikacji:
 - 1) Nie publikujemy zdjęć małoletnich, którzy opuścili szkołę, chyba że mamy zgodę rodziców.
 - 2) Nie publikujemy zdjęć małoletnich jeśli mamy jakiegokolwiek wątpliwości co do tego, czy sam małoletni lub jego rodzice mogliby nie chcieć publikacji danej fotografii.
4. Rejestracja działań mediów:
 - 1) Wszelkie pytania lub prośby mediów o rejestrowanie wydarzeń zgłaszają wcześniej, uzyskując zgodę Dyrekcji,
 - 2) Przedstawiciele mediów nie mają dostępu do małoletnich bez nadzoru pracownika szkoły i w trakcie wykonywania swoich działań zawsze noszą identyfikatory.
5. Niewłaściwe użycie zdjęć/nagrań:

Wszelkie sytuacje niewłaściwego użycia wizerunków małoletnich są zgłaszane Dyrekcji szkoły zgodnie ze standardami.
6. Rejestracja wydarzeń przez osoby trzecie:

Osoby rejestrujące wydarzenia dla prywatnego użytku informują o zamiarze robienia zdjęć innych uczestników i mogą wykorzystywać fotografie jedynie do prywatnego użytku
7. Brak zgody na rejestrację:

Jeśli rodzice nie wyrazili zgody na rejestrowanie wizerunku małoletniego, szanujemy ich decyzję.
8. Bezpieczeństwo przechowywania:

Materiały z wizerunkiem małoletniego przechowuj się zgodnie z przepisami prawa zabezpieczone w odpowiedni sposób. Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć

i nagrań z wizerunkiem uczniów na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (telefonach komórkowych i pendrive).

9. Zakaz używania prywatnych urządzeń personelu do rejestrowania wizerunku małoletnich.

Załącznik nr 6

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet

I. Niebezpieczne treści (materiały pornograficzne, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne)

1. Treści nielegalne lub niezgodne z regulaminem danej strony zgłaszane są administratorom strony.
2. W przypadku zgłoszenia o dostępie do treści nieodpowiednich, administrator sieci ustala okoliczności zdarzenia, podejmując próbę ustalenia sprawcy i świadków incydentu, a także zabezpiecza dowody, konfiguruje zabezpieczenia sieci szkolnej, by na nowo zablokować dostęp do niewłaściwych treści. Z poczynionych ustaleń sporządza kartę interwencji (załącznik nr 10).
3. Jeśli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych ze szkołą, Dyrektor zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom (sądowi rodzinnemu lub Policji), przekazując zabezpieczone materiały.
4. Jeśli uczestnikami zdarzenia są uczniowie szkoły, ze sprawcą i ofiarą przeprowadzona jest rozmowa na temat emocji, jakie może budzić materiał, do jakich zachowań zachęca, omówione zostają także konsekwencje zdarzenia wynikających ze złamania statutu szkoły.
5. Powiadomieni zostają rodzice uczniów, których informuje się o poczynionych ustaleniach i dalszych działaniach szkoły (zastosowane kary statutowe/ środki oddziaływania wychowawczego, powiadomienie organów ścigania, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne).
6. Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art. 202 § 3 kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 kodeksu karnego).

II. Naruszenie prywatności

1. Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole powinna zostać niezwłocznie przekazana administratorowi systemów informatycznych i Dyrektorowi szkoły, którzy podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.
2. W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.

Załącznik nr 7

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne

I. Podejrzenie krzywdzenia małoletniego

1. Podejrzewane krzywdzenie małoletnich może przybierać różne formy, mieć skutki o różnym poziomie i obejmować różne sytuacje incydentalne lub powtarzające się w czasie.
W Standardach klasyfikujemy podejrzenia krzywdzenia małoletnich jako podejrzenia:
 - a) przestępstwa przeciwko małoletniemu (na przykład wykorzystanie seksualne, nękanie, znęcanie się, pobicie),
 - b) innych form krzywdzenia małoletniego, które nie są przestępstwem, takie jak krzyki, kary fizyczne, poniżanie, dyskryminacja, itp.
 - c) zaniedbanie podstawowych potrzeb życiowych małoletniego (na przykład związanych z jedzeniem, higieną czy zdrowiem a także potrzeb emocjonalnych).
2. Zatajenie posiadanych informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego jest uznawane za formę krzywdzenia ze strony osoby zatajającej. Za zatajenie rozumie się również brak reakcji na zgłoszenie podjęte bezpośrednio od osoby małoletniej.

II. Podstawowe zasady postępowania

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego interweniuje uwzględniając status osoby sprawczej (w tym: personel, nauczyciel, rodzice, inne osoby dorosłe, inny małoletni) oraz charakter krzywdzenia (jego powtarzalność, czas trwania oraz ciężar skutków).
2. Nieodłącznym elementem podjętej interwencji jest postępowanie profilaktyczne poprzedzające sformułowanie podejrzenia.
3. W SP 85 osobą godną zaufania, do której małoletni mogą zgłaszać naruszenie własnych dóbr (krzywdy) oraz która zbiera informacje o incydentach naruszenia dobra małoletnich, czynnikach ryzyka i symptomach krzywdzenia jest pedagog/psycholog.
4. Jeśli rodzice zgłosili krzywdzenie, wychowawca lub pedagog/ psycholog wzywa ich na spotkanie wyjaśniające i sporządza notatkę z tego spotkania.
5. W JSO każda osoba z personelu jest gotowa być dla małoletniego Osobą Zaufania, czyli przyjąć bezpośrednio od małoletniego zgłoszenie w dogodnej dla niego formie.
6. Małoletni zgłaszający podejrzenie krzywdzenia innego małoletniego lub swoje jest obejmowany szczególną ochroną.

III. Postępowanie podstawowe w przypadku podejrzenia krzywdzenia:

1. Osoba z personelu po sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia małoletniego tworzy notatkę służbową i przekazuje informację pedagogowi/ psychologowi.
2. Osoba z personelu, która podejmuje informację bezpośrednio od małoletniego o naruszeniu jego dóbr (krzywdzie) staje się Osobą Zaufania.
3. Osoba Zaufania informuje małoletniego, że zajmie się jego zgłoszeniem i upewnia się, że sporządzona i przekazywana dalej notatka służbowa zawiera wszystkie informacje uzyskane od małoletniego wraz z kontekstem ich uzyskania oraz dodatkowymi wyjaśnieniami.
4. Osoba Godna Zaufania zakłada kartę interwencji.

=

Załącznik nr 8

**Składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę
małoletniego**

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa – wzór pisma w dokumentacji szkoły

Załącznik nr 9

Wnioskowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego

Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego – wzór pisma w dokumentacji szkoły

**Załącznik nr 10
Wzór Karty Interwencji**

KARTA INTERWENCJI (DLA KRZYWDZĄCEGO)

Imię i nazwisko małoletniego:		
Przyczyna interwencji: (forma krzywdzenia)		
Osoba/y zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:		
Opis działań profilaktycznych i wyjaśniających podjętych przez:	Data:	Działanie:
Spotkania z rodzicami małoletniego:	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji wewnętrznej:	a. Rozmowa dyscyplinująca. b. Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Forma podjętej interwencji zewnętrznej: (zakreślić właściwe)	1. Procedura „Niebieskiej Karty” lub inne zgłoszenie do Ośrodka Pomocy Rodzinie. 2. Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny. 3. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. 4. Zawiadomienie o podejrzeniu demoralizacji do sądu rodzinnego. 5. Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji: (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję)	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Data interwencji:		

KARTA INTERWENCJI (DLA KRZYWDZONEGO)

Imię i nazwisko małoletniego:		
Przyczyna interwencji: (forma krzywdzenia)		
Osoba/y zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:		
Opis działań profilaktycznych i wyjaśniających podjętych przez:	Data:	Działanie:
Spotkania z rodzicami małoletniego:	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji wewnętrznej:	Rodzaj interwencji:	
Forma podjętej interwencji zewnętrznej: (zakreślić właściwe)	1.Procedura „Niebieskiej Karty” lub inne zgłoszenie do Ośrodka Pomocy Rodzinie. 2.Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji: (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) Data interwencji:	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data:	Działanie:

Załącznik nr 11
Wzór notatki służbowej

NOTATKA SŁUŻBOWA
(pieczęć szkoły/placówki)

.....

Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Nauczyciel/ osoba zgłaszająca-funkcja

.....

Data zdarzenia:

.....

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....
.....
.....
.....

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....
.....
.....
.....
.....

Wnioski, ustalenia:

.....
.....
.....
.....

Działania, kroki podjęte przez nauczyciela:

.....
.....
.....
.....

.....
(data i podpis)

Załącznik nr 12

Model zbierania i dokumentowania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego:

Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imienna teczka z nazwiskiem małoletniego. Teczke zakłada i prowadzi pedagog/psycholog szkolny. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie pedagoga/psychologa i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych. W teczce umieszcza się jako załączniki/:

1. Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia ucznia.
2. Notatka służbowa rozmowy ze zgłaszającym.
3. Protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.
4. Protokół z posiedzenia Zespołu interwencyjnego, powołanego przez Dyrektora.
5. Kopię „Niebieskiej Karty – A” , w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”
6. Kopię „Niebieskiej Karty – B” , w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”
7. Protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą.
8. Korespondencję pomiędzy np. Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.
9. Plan wspierania ucznia krzywdzonego.
10. Karty monitorowania zachowań krzywdzonego(karta działań psychologiczno – pedagogicznych), informacje wychowawcy i nauczycieli uczących.
11. Ocena efektywności wsparcia (obserwacja, rozmowy, analiza dokumentów).
12. Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.

Załącznik nr 13

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły pod adresem: sp85poznan.pl oraz w dzienniku elektronicznym – w plikach szkoły.
2. Wersja skrócona Standardów dostępna jest na tablicy ogłoszeń holu szkoły, w pokoju nauczycielskim oraz w gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadczą podpisem na liście dostępnej w dziale kadr oraz poprzez złożenie do akt osobowych oświadczenia.
4. Rodzice/opiekunowie uczniów zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na początku roku szkolnego, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni od zatwierdzenia przez RP. Zapoznanie się z wyżej wymienionymi dokumentami każda osoba potwierdza swoim podpisem, złożonym na liście obecności lub na oświadczeniu dostarczonym do wychowawcy klasy w przypadku nieobecności rodzica na wywiadówce, w ciągu 7 dni od przekazania przez wychowawcę.
5. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami podczas jednych z zajęć z wychowawcą realizowanych w miesiącu wrześniu każdego roku, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni. Za potwierdzenie faktu zaznajomienia się z dokumentami służy lista obecności na zajęciach, podczas których te procedury były omawiane.

Załącznik nr 14

Wykaz osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania standardów ochrony małych

L.p.	Stanowisko	Zakres wykonywania czynności
1.	Wychowawca	- Osoba monitorująca zgłoszenia związane z krzywdzeniem małych i podejrzeniem doznawania krzywdzenia oraz odpowiedzialna za udzielanie wsparcia małoletniemu
2.	Pedagog / pedagog specjalny/ psycholog (Osoba Godna Zaufania)	- Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń – związanych z krzywdzeniem małych i podejrzeniem doznawania krzywdzenia oraz odpowiedzialne za udzielanie wsparcia małoletniemu - zgłaszanie spraw odpowiednim służbom np. pomocy społecznej, Policji, Sądowi, - Osoba, która przeszkoli osoby pracujące i współpracujące jak stosować standardy - Osoba odpowiedzialna za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” - Dokumentowanie czynności notatkami służbowymi - Prowadzenie rejestrów określonych w załącznikach - Proponowanie zmian w SOM - Przeprowadzenie wśród pracowników, rodziców, uczniów ankiety dotyczącej realizacji SOM - Opracowanie sprawozdań z monitoringu realizacji SOM - Szkolenie pracowników SP nr 85.
4.	dyrektor	Osoba odpowiedzialna za: - składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, - zawiadamianie Sądu o wgląd w sytuacje małoletniego - zawiadomienie innych podmiotów zewnętrznych np. opieka społeczna.
5.	osoba odpowiedzialna za dziennik elektroniczny/ wicedyrektor	-administrowanie dziennika elektronicznego Librus
6.	nauczyciel informatyki	- administrowanie szkolnej sieci komputerowej - administrowanie szkolnej strony WWW - dokumentowanie wydarzeń szkolnych w formie zdjęć elektronicznych
7.	osoba wyznaczona przez dyrektora	- administrowanie MS Teams

Załącznik nr 15

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

L.p.	Imię i nazwisko małoletniego, klasa	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora
1.							
2.							
3.							
4.							